मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

आचार्य (प्रथमवर्षम्) - प्रथमपत्रम् (व्याकरणम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - .... विषयः - ....

अध्येतुः नाम - .... पञ्जीकरणसंख्या - ....

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - ....

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - ....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - ....

मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - ....

मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - ....

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 x 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 x 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 x 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः ....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - ....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् – ....
दिनाङ्कः – ....

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येतः ! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु। शुभकामनाः।।

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः ....

आचार्य (प्रथमवर्षम्) - प्रथमपत्रम् (व्याकरणम्)

विषयः – लघुशब्देन्दुशेखरः – 100 अङ्काः।

निर्देशः – अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति, एवम् अस्मिन् पत्रे त्रयः खण्डाः सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note – This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः–क

विंशतिः प्रश्नाः समाधेयाः **अङ्काः - 20 x 02 = 40**

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. लघुशब्देन्दुशेखरग्रन्थस्य कर्ता कः?
2. माहेश्वरसूत्रेषु किमर्थं संहिताकार्यं नास्ति?
3. अनुबन्धानाम् अच्प्रत्याहारे ग्रहणाभावे कः दोषः?
4. आदिरन्त्येन सहेता सूत्रे आदिग्रहणं किमर्थम्?
5. मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः इति सूत्रे मुखनासिका इत्यत्र कथं विग्रहः?
6. पूर्वत्रासिद्धम् इति सूत्रम् अधिकारत्वाभावे कः दोषः?
7. किं नाम असिद्धम्?
8. अणुदित्सूत्रे अप्रत्ययग्रहणं कां परिभाषां ज्ञापयति?
9. तपरपदे बहुव्रीहि-पञ्चमीतत्पुरुषसमासौ इति कथं ज्ञायते?
10. षष्ठी स्थानेयोगा इति सूत्रे स्थानेयोगा इत्यत्र कथं विग्रहः?
11. आन्तर्यं कतिविधम्?
12. अनेकालशित्सर्वस्य इति सूत्रे शिद्-ग्रहणं कां परिभाषां ज्ञापयति?
13. किं नित्यम्?
14. अकृतव्यूहाः इत्यस्य कः अर्थः?
15. लघुशब्देन्दुशेखरः इत्यत्र कः समासः?
16. नागेशभट्टस्य कति नामानि?
17. वर्णसमाम्नाये जातिपक्षः व्यक्तिपक्षो वा?
18. तपरपदे कः समासः ?
19. भाव्यमानेन सवर्णानां ग्रहणं न इति परिभाषा कुतः ज्ञापिता?
20. षष्ठी स्थानयोगा इति कीदृशं सूत्रम् ?
21. स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ इत्यत्र निषेधांशः कः?

© मुक्तस्वाध्यायपीठम्, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली, २०२१-२२

22. शिवेहि इत्यस्य विग्रहं लिखत?

23. निमित्तं विनाशोन्मुखं .... इति वचनं प्रपूर्य कारणभूतां परिभाषां लिखत।

24. स्तोः श्चुना श्चुः इत्यस्य सूत्रार्थं लिखत।

25. विप्रतिषेधपदार्थः कः?

खण्डः–ख

पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः **अङ्काः - 05 X 08 = 40**

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. माहेश्वरसूत्रेषु किमर्थं न संहिताकार्यम् इति पूर्वपक्ष्याशयं निरूप्य ग्रन्थकारस्य अभिप्रायं विशदयत।

2. पूर्वं ह्यपवादा अभिनिविशन्ते पश्चादुत्सर्गाः न्यायभावं ग्रन्थदिशा व्याख्यात।

3. तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम् इति सूत्रं व्याख्यात।

4. अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः इति सूत्रं नागेशोक्तदिशा विवेचयत।

5. ऊकालोऽझ्रस्व .... इति सूत्रं स्वाधीतग्रन्थदिशा वर्णयत।

6. अइउण् इत्यादिसूत्राणां विधिसूत्रत्वं संज्ञासूत्रत्वं वा यथाशास्त्रं निरूपयत।

7. उपदेशशब्दस्य करणसाधनत्वं विवेचयत।

8. लघुशब्देन्दुशेखरस्य मङ्गलपद्यं व्याख्यात।

खण्डः–ग

द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ **अङ्काः - 02 X 10 = 20**

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. रप्रत्याहारविषयं ग्रन्थदिशा व्याख्यात।

2. 'इको गुणवृद्धी' सूत्रं शेखरदिशा प्रतिपादयत।

3. 'स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ' सूत्रम् शेखरदृष्ट्या विवेचयत।

4. 'पूर्वत्रासिद्धम्' इति सूत्रं स्वाधीतग्रन्थदिशा प्रतिपादयत।

❀❀❀